

MALLORCA -magi og mareridt.

Forfatteren Dan Turèll har rejst over det meste af verden og er kendt som en skarp men utraditionel iagt-tager. Mallorca havde hidtil undgået hans opmærksomhed, så vi bad ham tage til den populære ø. Her hans beretning.

Der er Mallorca og Mallorca. De fleste vil mene de nok véd »hvordan Mallorca er« og hvad Mallorca er. De fleste vil som regel også have ret – hvad angår deres eget Mal-lorca.

For der er mange og meget forskellige Mallorca'er, og hvor mange havde heller ikke jeg en gnist af anelse om, da jeg for første gang så den ø de fleste af os danskere kender bedre end Grønland eller for dén sags skyld Bornholm.

Paradis-drømmen

Men selvfølgelig findes det, det klassiske idyl-billede af Mallorca: Drømmen om et Paradis. Drømmen om et sted hvor Solen altid skinner, hvor aftenerne er varme og kræver kølige drinks til cikadernes summen under viftepalmerne, hvor man møder hinanden langs stranden eller ud for swimming-pool'en i måneskin.

Dette Mallorca er måske en naiv drøm, men det er i hvert fald en fuldt forståelig drøm i et klima som det skandinaviske. Solen, vandet, caféerne, dette lette løse lediggængerliv, det der i en berømt sang

fra »Porgy & Bess« blev beskrevet som:

*Summertime
and the livin' is easy* –

det er det klassiske Mallorca. Og alt hvad vi savner så stærkt en hård dansk vinter igennem, så intet under vi vender tilbage. Bare Solen, denne glødende røde kugle! Selv om, på den anden side, det lette sommerliv heller ikke er let. Langs badestrandene opstår også jalousi-dramaer, og foran swimming-poolen ved hotellet sidder f.eks. den fede dame og hviler i en flugtstol og betragter sit barn i bassinet, men går ikke selv i – fordi hun kender de vittigheder der vil komme om højvande og høj søgang, ganske som en elektriker kender alle vittigheder om at komme i stødet eller have strøm på. Nissen flytter altid med.

Film-kulissen

Men idyl-drømmen har skabt turist-strømmen, den der i dag har ført til at dele af Mallorca – fra hovedstaden Palma ud til begge sider langs hen ad bugten – er blevet en international get-together lufthavn, et sted hvor alt – som i en art film-kulisse-by – er kunstigt, flygtigt, forbigående. Som det må være på et sted hvor 90% af ansigterne på gaderne hver uge er nye og midlertidige. Som det må være på en spansk ø med et engelsk dagblad og radio-udsendelser på skandinavisk.

Tag bare caféernes og diskotekernes navne, de kunne være én måde at måle det på. Jeg nævner i flæng: Barabbas, Borsalino, Candy, Collapso, Crazy Daisy, Den Lille Havfrue, De Tre Musketørerna, Kennedy, La Sirena,

Moby Dick, Oh Susanna!, Pedro, Shakespeare, Sombrero, Superstar, Zhivago. Værs'go, dér har De det: En kakafoni af det mest internationale i ti-tolv sprog.

Og oven i dette et internationalt gedemarked – *s'il vous plait, Danke Schön* – af Elvis T-shirts, 175 pesetas-klokkestrengene med Real Madrid's fodboldhold i stoftryk, efterlignede og fuplancerede Beatles- og Rolling Stones-bånd spillet af spanske orkestre, og ikke mindst turismens symbol nr. 1: de talløse tusinder Mallorca-skjorter, Mallorca-kasketter, Mallorca-lightere med landkort og symboler.

Det er Mallorca som et Tivoli af kulørte lygter og lamper, den endeløse parade af bar'er og bodega'er hvor musikken spiller op mens de redebomme patruljerende spanske pigespejdere eller gigoloer strejfer forbi, samtidig med at et muntert svensk selskab på venstre side af gaden synger »Gluntarne« og et kor af briter på den anden side er i gang med »Tipperary«. Det er ét Mal-lorca.

Eventyr-øen

Og dette Mallorca er Verdens største turist-eventyr. En ø på størrelse med Fyn (plus Bornholm oven i hatten), en ø med 500.000 indbyggere der i højsæsonen får besøg af det seksdobbelte antal turister.

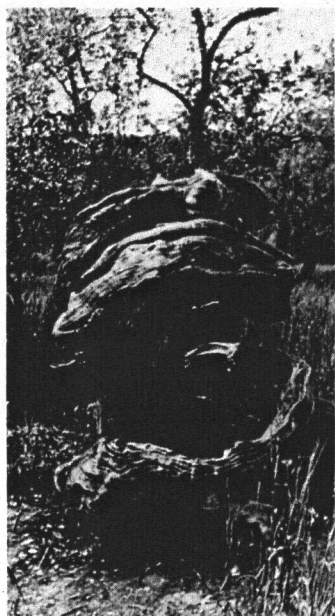

Bevares, også i gamle dage kendte Mallorca til indvandrere. Det var kolonisatorerne der skiftevis erobrede den lille frodige ø. Fønikerne, karthagenserne, romerne, de arabiske maurere – som blev øens og Sydeuropas afgørende arkitekter.

Først fra 1229 har Mallorca været spansk. Og først fra omkring 1960 har turiststrømmen sat ind for alvor i det lille amt med alle hoteljerne med vinkel mod Solen. Englænderne, tyskerne, franskmændene, fastlandspanierne, amerikanerne og skandinaverne, hele den vest-europæiske storfamilie, holder ferie på Mallorca, og enkelte skaber ligefrem kolonier. Omkring El Arenal hersker således tyskerne, her er Bier und Tanz und Deutsche Küche und Hofbräuhaus und Café Berlin. Men sammenstød er sjældne. Mallorca er en fredens ø.

Natur og menneske

En af grundene er det andet Mallorca: Naturens. De afsvedne palmer, de uforfærdet pornografisk rødblussende pelargonier, agavernes højtænder, cypressernes paraplyer, pinjerne, orgierne af syrener, hibiscus'en, den natåbne bougainville. Mandeltræerne der blomstrer uhæmmet, tæt besat med snegle, flere hundrede *caracoles*, som de mallorkinske

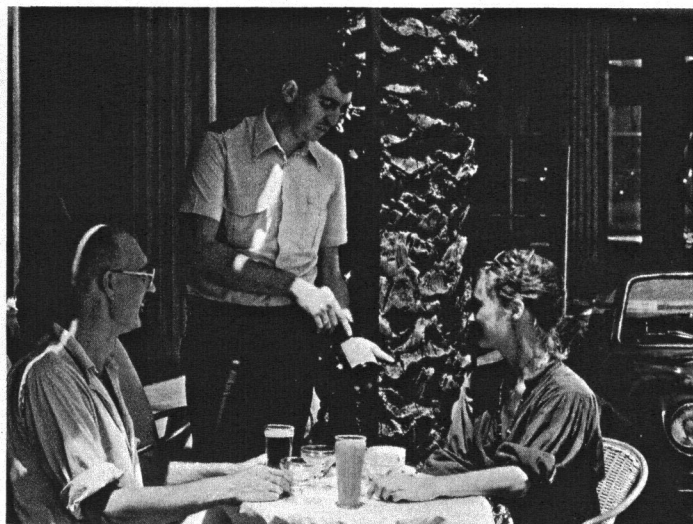
snegle hedder, på hvert, lige til at skrabe af – men også oliven-lundene, fignerne, abrikoserne, appelsin- og citron-træer . . . De gammel-dags karakteristiske vindmøller til mark-overrisling ved hver eneste gård, de svimlende slugter og skråveje. De lysende huse mod bjergenes store rå figurer. Og ikke mindst farverne over landskabet, Himlen der fra sen eftermiddag til nat kan skifte fra time til time, fra en lys rød over flammende violet til rent blå. Mærkeligt ikke flere malere har arbejdet her!

Det var da også Naturen der – sammen med klimaet – havde æren, da Mallorca for

første og eneste gang optrådte på kulturverdenskortet, nemlig da klavervirtuosen Frederic Chopin og hans franske forfatterveninde George Sand slog sig ned et par måneder på Mallorca, hvor han bl.a. komponerede sit Regnvejspræludium. De boede især i Cartuja-klostret i Valldemosa, hvortil man siden har val-

hun ikke fordrage Mallorca. Hun syntes naturen var smuk, men menneskene rædselsfulde – småtbegavede »som afrikanere« (var hun fræk nok til at skrive!), gerrige, uvenlige og dovne. Færdig med dem!

Ikke desto mindre var altså disse mallorkinere elskverdige nok til at holde samme dames minde i live i forelø-

De har vel nok boet pænt.

fartet. Som den norditalienske by Verona i årevis har levet af, som turist-by, at det var her Romeo og Julie slog deres folder, således lever Valldemosa stadig i mindet om Chopin og George Sand. Hun skrev endda en bog om deres ophold der, »En vinter på Mallorca«, som kan fås på fire sprog i Valldemosa i dag (og næppe noget andet sted), og den ligger nu side om side med postkortene og de specielle LP'er med netop de numre Chopin skrev på Mallorca. Ironisk nok kunne

big 160 år med et museum, inklusive hendes manuskripter og hans partiturer og personlige piano og deres breve om deres kærlighed til hinanden. I dette museum er deres ophold fra 1838–39 frosset fast for evigt som den kærligheds-tragedie det var. Fru Christensen fra Valby, som jeg så muséet sammen med, så på Chopin's noder i glasrammerne og sagde: »De har vel nok boet pænt!«

Praktiske råd

Mallorca går således fra bjergvandring til diskoteker, fra gammeltdags landbrug til mondæne forlystelser, og inden for alle felter kan man svinge fra den ene yderlighed til den anden. Man kan finde nat-bar'er hvor man ser tjeneren i smug, ud på natten, hælde resterne af fem kakao-mælk, brugt til Lumumba formentlig, sammen på en sjette flaske. Man kan finde steder som Disco Club 2000 der

altid giver 5 – ja, fem! – drinks med entréen for at undgå sure gæster. Og man kan finde rene Los Angeles-natklubber, hvor Sammy Davis jr. kan entertaine på det mest exclusive.

Men morsomst er nok, som alle vegne i verden, mallorkiernes »egne« steder, hvor tre glade generationer samles om bordet med enorme oliedryppende salatfade og højrøstet snak og liv. Der er måske ikke mange tilbage, men de er der. Kør til C'an Pedro eller Casa Gonzales i Genova, lige før Palma, og prøv dem. Der er ikke mange turister endnu. Til gengæld er det dér guiderne kommer! Og nu da vi er inde på de praktiske råd: Sørg for at kunne komme omkring på Mallorca. Hvis det er for dyrt med en bil, så lej en knallert. Man kan for en billig penge leje *Med-Peds*, knallerter der kører dobbelt så hurtigt som tilladt i Danmark, 60 km i timen. Til en ø som Mallorca giver de en perfekt ro og rytme at køre i. Og der er steder nok at køre hen, fra læder-byen Inca til perle-staden Manacor eller de vældige grotter ved Porto Cristo, hvor fisk fødes uden øjne og farver efter generationers liv i mørke.

Endnu et praktisk tip: Mallorca er uendelig børnevenligt, man kan ikke undgå at bemærke det. Der er tænkt på børnene overalt, og de har alle chancer for at udfolde sig.

Sidste bemærkning, specielt for den uundgåelige kværu-lant der vil sige: »Ja, det er alt sammen meget godt, men er der ikke ét eller andet skingrende minus ved det hele?«

Jo: Musikken. Aldrig i mit liv har jeg hørt så megen femte-rangs musik på én uge, en dyne af dum disco over alt. Men er man ikke musikalsk kan man jo bare lade som ingenting.

Og er man det kan man i stedet nyde de smukkeste steder på Mallorca, dem

hvor man hører Havet og Vinden – Mallorca's to ældste instrumenter, dem der skaber øens særpræg. De klinger rent og smukt sammen med bjergrækkernes dybe bas.

Mallorca Mañana

Måske forklarer de også noget om Mallorca's mange paradokser. For et af dem er unægtelig, at Mallorca nok er en ø fyldt af uberørt og ofte ufattelig smuk natur, men til gengæld en ø uden nogen selvstændig kultur, forstået som en speciel menneskeliggørelse, en særlig ånd. Måske har den aldrig været der. Man kunne få det indtryk, at reformer og revolutioner kommer og går – mens Mallorca på sin milde måde bare består.

Måske var det dét George Sand mente med at mallorkineren er doven. Alt oser af »Mañana« (spansk for »i morgen«) midt i selv den mest febrile bilkø eller den mest lukketids-luskende butik eller overfyldte restaurant. Man skynder sig, men langsomt. Man er doven overfor omvæltninger, overfor nyt, andre tankegange, man er på godt og ondt konservativ. Stort sét spiser og sover og elsker og spiller man som man gjorde for to hundrede år siden.

Men naturligvis er dette også en del af Mallorca's charme, som det er en del af charmen hos andre folkeslag der lever geografisk begrænset, indkredset i deres egen verden. Mallorkineren kunne være sydens svar på schweizeren, støt og rolig. Et ø-folk er et ø-folk. Mallorkineren dyrker sin jord, og derfor véd han Mallorca til syvende og sidst er hans.

Og derfor kan han så utrætteligt byde nye rejsende ind – og i langt de fleste tilfælde bevare sin venlighed og åbenhed over for dem. Alt er stadig muligt, alt kan stadig ske på Mallorca. På de mange Mallorca'ers Mallorca.